

Zaključki konference "1. dnevi zagovorništva 2009"

Zaključki konference še niso v celoti avtorizirani s strani oseb navedenih pri posameznih zaključkih

Brdo pri Kranju, 2. december 2009

Na konferenci "1. dnevi zagovorništva 2009", ki sta jo organizirala Skupina za izvedbo pilotnega projekta Zagovornik – glas otroka pri Varuhu človekovih pravic ter SKUP - Skupnost privatnih zavodov v sredo, 2. decembra 2009 so bili sprejeti naslednji zaključki.

1. KONCEPT ZAGOVORNIŠTVA

Zagovorništvo je potrebno umeščati v širše koncepte, kot so varovanje človekovih pravic (Flaker), aktivna participacija, varovanje pravic pacientov, diskriminacija (Remškar) ob razumevanju, da je za varstvo ranljivih skupin nujna komunikacija med institucijami in posamezniki, ki jim služijo (Keršič).

Udeleženci ugotavljamo, da je nujna opredelitev nalog in pooblastil zagovornikov (Čebašek Travnik) ter razumevanje različnosti pooblastil (Grebenc), pri čemer je smiselen širok koncept pooblastil (Murgel) ter nujnost mandata za opravljanje nalog zagovornika s strani uporabnika (Flaker).

Med merili za zagovornika gre razločevati med splošnimi in specifičnimi za posebne oblike zagovorništva (Čebašek Travnik), s poudarkom na etiki, načelni drži ter vztrajnosti (Flaker) ter močni osebnosti zagovornika (Strobl). Zagovornik mora uporabnika slišati in brez njega ne more delati (Hrovatič).

Pomembno je ločevanje med različnimi zagovorniki, kot jih opredeljuje zakon (Remškar), razlikovanje do skrbništva (Flaker), ob razumevanju, da zagovorništvo ne izriva vloge drugih (Čačinovič Vogrinčič, Jenkole). Pomembna je jasna določitev vlog ter zagotovitev neodvisnosti zagovornika (Šporar, Remškar).

Zagovorništvo naj bo v razvojni fazi nepoklicno (Remškar). Zagovorništvo naj bo naloga vsakogar, ne le institucij (Žiberna, Remškar).

2. RAZVOJ ZAGOVORNIŠTVA

Ni več vprašanje ali zagovorništvo potrebno, ampak gre le še za vprašanje na kakšen način ga umeščati v slovenski prostor (Jenkole, Šporar). Potrebe po zagovornikih so izkazane in naraščajo, enako tudi prepoznavnost zagovorništva (Mali, Zupan, Jenkole), vendar smo v obdobju z resno nevarnostjo, da ne dosežemo uporabnikov, ki bi jim zagovorništvo moralo služiti (Murgel).

Smiselna je analiza potreb (Čebašek Travnik) in ocena tveganj (Šporar) glede umeščanja zagovorništva na različna področja družbenega življenja, raziskati je potrebno strukturne razloge za potrebnost zagovorništva (Flaker), vse navedeno ob zavedanju, da potrebe že kažejo, da je zagovorništvo potrebno tudi za druge ciljne skupine, kot so npr. invalidne osebe, stari ljudje ter druge ranljive skupine (Mali, Žiberna, Murgel).

Razvoj zagovorništva naj zagotovi njegovo operativno dostopnost. Ob dobrih praksah, npr. regionalni koordinatorji (Jenkole) je potrebno premisliti kako zagotoviti regionalno prisotnost (Čebašek Travnik), npr. z ustanavljanjem regijskih centrov.

Ohraniti je potrebno brezplačnost zagovorništva za uporabnike in doseči minimalno stopnjo administrativnih ovir za uporabnike (Čebašek Travnik, Šporar).

3. NORMATIVNO UREJANJE ZAGOVORNIŠTVA TER IZVAJANJE ZAKONODAJE

Zagovorništva v slovenski prostor ne bo mogoče uspešno umeščati brez sprejetja nove in sprememb obstoječe zakonodaje. Normiranje minimalnih standardov naj uredi vsaj organizacijski vidik ter financiranje zagovorništva (Vodičar). Zagovorništvo ne more biti odvisno od projektno-programskega financiranja, ampak je za razvoj nujno proračunsko financiranje (Čebašek Travnik, Flaker).

Potrebno je sprejetje manjkajočih podzakonskih predpisov in protokolov (Žiberna). Nujno je dosledno izvajanje že sprejete zakonodaje (Murgel, Žiberna) ter iskanje možnosti za podporo uporabnikom znotraj obstoječe zakonodaje, npr. brezplačna

pravna pomoč za uporabnike oz. žrtve nasilja v postopkih izvršb (Hrovatič). Problemi financiranja (npr. neodplačnost sodelovanja v multidisciplinarnih teamih) ne more biti izgovor za neizvajanje zakonodaje (Murgel).

Graditi je potrebno na boljši komunikaciji med deležniki, zlasti ob zavedanju, da gre za razvojno obdobje. Pristojne službe naj zagotovijo, da bodo službe in organizacije na terenu imele jasna navodila (Žiberna). Vsi skupaj – stroka, zagovorniki, institucije in nevladne organizacije pa si moramo prizadevati, da bomo dosegli dogovore v korist uporabnikov (Mali, Štepec, Keršič).

Potrebno je vzpodbujanje samo-regulacije zagovornikov ter posledično njihovo prevzemanje odgovornosti za svoje delo (Šporar), s posebnim poudarkom na etičnosti njihovega dela (Flaker).

4. SPODBUDNO PODPORNO OKOLJE ZA ZAGOVORNIŠTVO

Posebno pozornost je potrebno nameniti usposabljanju zagovornikov. Brez znanja zagovornikov ni mogoča kakovostna pomoč uporabnikom (Hrovatič, Mali, Žiberna), stalno usposabljanje je nujno za razvoj zagovorniškega duha (Flaker). V usposabljanja naj bodo vključeni tudi uporabniki (Mali), koristno je izvajanje "mešanih" usposabljanj, kjer sodelujejo predstavniki različnih institucij (Romih), nujno je nadaljevati z dobrimi praksami intervizij in supervizij (Jenkole). Preverjanje znanja naj bo mehanizem nadzora nad delom zagovornikov (Čebašek Travnik).

Udeleženci podpiramo nadaljevanje projektov in programov na področju zagovorništva ter njihovo okrepitev. Potrebno je okrepiti delovanje obstoječih institutov, npr. zagovornika načela enakosti (Zupan), dobro bi bilo če bi se redneje v živo sestajali tudi multidisciplinarni teami (Gregorič). Nujno je okrepiti vlogo nevladnih organizacij, ki izgubljajo energijo za odpravljanje administrativnih ovir ter se borijo za obstanek (Lešnik) oz. zagotoviti vsaj minimalna finančna sredstva za njihovo delovanje (Štepec). V nekaterih okoljih je lahko ovira uspešnemu razvoju zagovorništva majhno število nevladnih organizacij katerih delokrog je povezan z zagovorništvom (Hrovatič).

Zagovorništvo lahko mnogo znanj in izkušenj črpa tudi iz drugih strok, ved ali tehnik. Koristne so lahko ocene tveganj (Grebenc), nevtralne ocene sporov (Šporar) ter različna mediacijska znanja (Flaker, Štepec, Remškar), kakor tudi brezplačen dostop do nekaterih drugih strok (npr. psihoterapija, skupinska terapija itd.). Obenem naj bo prisotna stalna težnja po razvoju novih oblik pomoči in podpore (Žiberna).

Zagovorništvu je smiselno in potrebno zagotoviti t.i. "horizontalno" podporo, ki bo služila razvoju zagovorništva na različnih področjih. Takšne dejavnosti so organizacija 2. dnevov zagovorništva v letu 2010 z željo, da dnevi postanejo tradicionalni (Čebašek Travnik, Šporar) ter željo, da se na naslednjih dneh prednostno obravnava področje starostnikov. Potrebna je učinkovitejša uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT), npr. s postavitvijo spletnega portala www.zagovornik.si (Šporar). Pomembna je zagotovitev financiranja za horizontalne podporne dejavnosti (Flaker).

Udeleženci konference si bomo prizadevali za doseg ciljev zapisanih s temi zaključki. Obenem si želimo, da bi zaključke upoštevali tudi odločevalci in ključni deležniki pri urejanju področja zagovorništva.

mag. Martina Jenkole,
vodja projekta Zagovornik – glas otroka

Primož Šporar,
strokovni direktor SKUP

Brdo pri Kranju, 2. december 2009